

Referat fra

Møte i

SJØPATTEDYRRÅDET

Tromsø, 4. september 2006

SAKLISTE TIL MØTE I SJØPATTEDYRRÅDET 4. SEPTEMBER 2006

Sak 1/2006 Sjøpattedyrrådet
Oppnevning og mandat

Sak 2/2006 Jakt på kystsel i 2007

- 2.1. Orientering om arbeidet med forvaltningsplan for kystsel
- 2.2 Reguleringsplan for jakt på kystsel i 2007.

Sak 3/2006 Selfangst

Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert tiltak for
"Økt satsing på fangst av sel"

Sak 4/2006 Eventuelt.

MØTE I SJØPATTEDYRRÅDET 4. SEPTEMBER 2006

Møtet ble avholdt i Tromsø 4. september 2006

Sjøpattedyrrådets medlemmer:

Liv Holmefjord, Fiskeridirektoratet
Bjørn Hugo Bendiksen - Norges Småkvalfangerlag
Jan Kristiansen – Norges Småkvalfangerlag
Åsmund Pedersen – Norges Småkvalfangerlag
Jens Petter Kraknes – Norges Fiskarlag
Liv Hilde Jakobsen Jonsson – Norges Fiskarlag
Edvard Mikalsen – Norges Fiskarlag
Werner Kiil - Norsk Sjømannsforbund
Webjørn Svendsen – Norges Jeger og Fiskerforbund.
Knut Nygaard – G.C. Rieber & Co A/S

Faglige rådgivere:

Tore Houg – Havforskningsinstituttet, Tromsø
Kjell T Nilssen - Havforskningsinstituttet, Tromsø
Arne Bjørge - Havforskningsinstituttet
Egil Ole Øen – Norges Veterinærhøgskole
Lars Walløe – Universitetet i Oslo

Som sekretær møtte Hild Ynnesdal, Fiskeridirektoratet

Observatører:

Halvard P. Johansen - Fiskeri- og kystdepartementet
Turid Eusebio - Utenriksdepartementet
Jørn Pedersen – Norges Fiskarlag
Tor Are Vaskinn, Fiskebåtredernes Forbund
Tor Arne Jakobsen – Norges Fiskarlag

Fra Fiskeridirektoratet:

Lisbeth Plassa
Per Sandberg
Olav Lekve

SAK 1/2006 SJØPATTEDYRRÅDET – OPPNEVNING OG MANDAT

Følgende fremgikk av saksdokumentene:

”1.1 Oppnevning

Fiskeri- og kystdepartementet oppnevnte 21. august 2006 nytt Sjøpattedyrråd. Rådet er oppnevnt i samsvar av Instruks for Sjøpattedyrrådet, fastsatt av Fiskeridepartementet 21. september 2001.

Rådets sammensetning mht organisasjoner, institusjoner og virksomheter er som tidligere, men Norges Fiskarlag har fått utvidet representasjon fra 2 til 3 medlemmer. Rådets medlemmer er oppnevnt for en periode på 2 år med virkning fra 4. september 2006. Rådet ledes av Fiskeridirektoratet.

Som faste observatører i Sjøpattedyrrådet er som tidligere oppnevnt Fiskeri- og kystdepartementet, Utenriksdepartementet, Direktoratet for Naturforvaltning, Kystvakten og Norges Naturvernforbund.

I tillegg til de oppnevnte medlemmene av Rådet kan de fast representerte medlemmene tillates å møte med rådgivere. I tillegg kan Fiskeridirektoratet innkalle faglige rådgivere.

Rådets sammensetning fremgår av vedlagte brev av 21. august fra Fiskeri- og kystdepartementet.

1.2 Mandat

Sjøpattedyrrådets mandat fremgår av instruksens § 2.

I henhold til denne er Sjøpattedyrrådets formål å gi faglige råd til Fiskeri- og kystdepartementet i spørsmål knyttet til sel og hvalfangst. Rådene danner grunnlaget for forvaltningens avgjørelser i spørsmål knyttet til regulering av sjøpattedyr.

Sjøpattedyrrådets vurderinger kan omfatte langsiktige forvaltningsstrategier for sjøpattedyrbestander, så vel som råd i forhold til kortsiktige reguleringstiltak, herunder spørsmål knyttet til deltakelse i og utøvelse av fangst.

Instruks av 21. september 2001 følger vedlagt.”

Sjøpattedyrrådet fattet følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet tok saken til etterretning.

Se adresseliste

Deres ref

Vår ref
200600775

Dato

OPPNEVNING AV REPRESENTANTER TIL SJØPATTEDYRRÅDET

Fiskeridepartementet viser til tidligere korrespondanse vedrørende oppnevning av representanter til Sjøpattedyrrådet.

Vi har bedt om forslag til representanter fra organisasjoner, institusjoner og virksomheter som i følge instruksen for Sjøpattedyrrådet skal ha en eller flere medlemmer i rådet. På bakgrunn av de mottatte forslagene og dialog med organisasjonene har vi satt funnet representanter til nyoppnevning til Sjøpattedyrrådet. Sammensetningen av rådet tilfredsstiller de kravene som stilles til oppnevning av offentlige råd og utvalg.

Vi minner om at lederen av Sjøpattedyrrådet har anledning til å la de representerte organisasjonene møte med rådgivere. Rådgiverne har talerett på vegne av sin organisasjon. Fiskeridirektoratet kan også innkalle faglige rådgivere fra bl.a. Havforskningsinstituttet, Fiskeriforskning, andre relevante forskningsinstitusjoner, salgslag, og andre etter behov.

Fiskeri- og kystdepartementet, Norges Naturvernforbund, Direktoratet for naturforvaltning, Kystvakta og Utenriksdepartementet er fast representert med en observatør hver. Sjøpattedyrrådets leder kan gi andre anledning til å delta på møter i rådet. Ifølge instruksens § 4 er Fiskeridirektoratet leder av Sjøpattedyrrådet.

Følgende personer blir med dette oppnevnt som representanter for de forskjellige medlemsorganisasjonene i Sjøpattedyrrådet for en periode på to år, jf. § 3 i instruksen, for to år med virkning fra 4. september 2006:

	<u>Medlem</u>	<u>Varamedlem</u>
Fiskeriforvaltningen:		
<i>Fiskeridirektoratet</i>	Liv Holmefjord	Lisbeth W. Plassa
<u>Organisasjoner:</u>		
<i>Norges Småvalfangerlag</i>	Jan Kristiansen Bjørn Hugo Bendiksen Torkil Hopmark	Olav Olavsén Kjersti Nilsen Åsmund Pedersen
<i>Norges Fiskarlag</i>	Jens Petter Kraknes Edvart Mikalsen Aud Kirsti Hansen	Signe Hanssen Jørn E. Pedersen Liv-Hilde Jakobsen Jonsson
<i>Norsk Sjømannsforbund</i>	Ann Jorunn Olsen	Erlend Hansen
<i>Norges Jeger- og Fiskerforbund</i>	Siri Parmann	Webjørn Svendsen
<i>Fiskeri- og havbruksnæringens Landsforening</i>	Aino Ellingsen	Ulf Ellingsen
<u>Andre:</u>		
<i>G.C. Rieber & CO A/S</i>	Knut A. Nygaard	Marina Antonsen
<i>Sametinget</i>	Brita Oskal Eira	Inge Arne Eriksen

Med hilsen

Johán H Williams
Ekspedisjonssjef

Halvard P. Johansen
avdelingsdirektør

Vedlegg: Oppdatert instruks for Sjøpattedyrrådet

Adresseliste:

Fiskeridirektoratet

Norges Fiskarlag

Norges Småvalfangerlag

Sametinget

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Norsk Sjømannsforbund

Fiskeri- og havbruksnæringens Landsforening

G.C. Rieber & Co

Deres ref

Vår ref
200600775

Dato

INSTRUKS FOR SJØPATTEDYRRÅDET

§ 1 Sjøpattedyrrådets oppnevning

Sjøpattedyrrådet er oppnevnt av Fiskeridepartementet med hjemmel i forvaltningsloven av 10. februar 1967 § 37.

§ 2 Sjøpattedyrrådets mandat/kompetanse

Sjøpattedyrrådets formål er å gi faglige råd til Fiskeridepartementet i spørsmål knyttet til sel- og hvalfangst, for å danne grunnlag for forvaltningens avgjørelser i reguleringssaker.

Sjøpattedyrrådets vurderinger kan omfatte langsiktige forvaltningsstrategier for sjøpattedyrbestander så vel som råd knyttet til kortsiktige reguleringstiltak, herunder også deltakelse i og utøvelse av fangst.

Sjøpattedyrrådets vurderinger og råd bør bygge på et så bredt faglig grunnlag som mulig, som ivaretar de målsettinger som er satt for forvaltningen og verdiskapingen basert på landets fiskeri- og sjøpattedyrressurser.

§ 3 Sjøpattedyrrådets sammensetning

a) Medlemmer

Fiskeridirektoratet	1 medlem	(leder)
Norges Fiskarlag	3 medlemmer	
Norges Småkvalfangerlag	3 medlemmer	
Sametinget	1 medlem	
Norges Jeger- og Fiskerforbund	1 medlem	
Norsk Sjømannsforbund	1 medlem	
Fiskerinæringens Landsforening	1 medlem	
Rieber & CO	1 medlem	

Sjøpattedyrrådets medlemmer oppnevnes for to år om gangen.

b) Rådgivere

I tillegg til de fast oppnevnte medlemmene av Sjøpattedyrrådet, kan rådets leder la de representerte organisasjoner m.v. møte med rådgivere. Rådgivere har talerett på vegne av sine organisasjoner.

Fiskeridirektoratet kan innkalle faglige rådgivere fra bl.a. Havforskningsinstituttet, Fiskeriforskning, andre relevante forskningsinstitusjoner, salgslagene, og andre, herunder veterinær, etter behov.

c) Observatører

Fiskeridepartementet er fast representert med en eller flere representanter som observatør.

Norges Naturvernforbund, Direktoratet for naturforvaltning, Kystvakten og Utenriksdepartementet er fast representert med en observatør hver.

Sjøpattedyrrådets leder kan gi adgang for ytterligere observatører til Sjøpattedyrrådets møter.

§ 4 Sjøpattedyrrådets leder og sekretariat

Fiskeridirektoratet leder Sjøpattedyrrådet.

Fiskeridirektoratet er Sjøpattedyrrådets sekretariat.

Sekretariatet forbereder alle saker for Sjøpattedyrrådets behandling. Fiskeridirektoratet innkaller til møter i rådet, og legger frem forslag til saksliste sammen med sakspapirer. Saksdokumenter skal identifisere de saker og forslag som legges frem for avstemming i Sjøpattedyrrådet.

§ 5 Sjøpattedyrrådets møter

Sjøpattedyrrådets møter ledes av rådets leder eller stedfortreder.

Sjøpattedyrrådet drøfter og gir faglige råd i de saker som fremlegges av rådets leder.

Det skal føres protokoll for Sjøpattedyrrådets møter. Møteprotokollen skal inneholde:

- a) Tid og sted for møtet.
- b) Angivelse av hvem som var til stede under møtet, samt oversikt over om noen av medlemmene eller observatørene kun var til stede under behandlingen av enkelte saker.
- c) Referat fra de saker som ble behandlet med gjennomgang av det fremlagte materialet og av de synspunkter og anbefalinger som er kommet frem under behandlingen, samt rådets leders eventuelle oppsummering av de mottatte råd.
- d) Avstemningsresultat i saker som er lagt frem til avstemming.

§ 6 Ikrafttredelse

Denne instruks trådte i kraft 21. september 2001.
Rådets sammensetning er oppdatert 21. august 2006.

SAK 2/2006 REGULERING AV JAKT PÅ KYSTSEL I 2007

Følgende fremgikk av saksdokumentene:

”1. OPPSUMMERING AV JAKTEN I 2006

Sjøpattedyrrådet behandlet i møtet 8. og 9. november 2005 jakt på kystsel i 2006. Havforskningsinstituttet utarbeidet kvoteforslag for steinkobbe og havert. Under henvisning til at Fiskeridirektoratet mottar forespørsler om overføring av kvoter mellom de ulike forvaltningsområdene, ble Havforskningsinstituttet også bedt om å vurdere muligheten for slike overføringer.

1.1 Havert

Havforskningsinstituttets kvoteanbefaling for jakt på havert for 2006 var identisk med tilrådingen for 2005. Kvoteforslaget var basert på 5 % av gjennomsnittlige bestandsestimater. Kvotene for 2004 og 2005 ble imidlertid fastsatt til 25% av bestandsanslaget. Instituttet viste til at en fortsatt fastsettelse av kvoter på 25% av estimert bestandsstørrelse vil kunne innebære risiko for alvorlig desimering av bestanden, dersom kvotene blir tatt og fangstene i vesentlig grad består av hunner.

Fiskeridirektøren gikk i sitt forslag til Sjøpattedyrrådet inn for en kvotefastsettelse i tråd med Havforskningsinstituttets tilråding.

Sjøpattedyrrådet gjentok henvisningen til Stortingets behandling av St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004), hvor det legges til grunn at bestandene av kystsel skal reduseres for å begrense de problemene den medfører. Behovet for å stimulere til jakt er fortsatt til stede og dette er avhengig av at kvotetilbudet opprettholdes. Rådet gikk således inn for en videreføring av kvoten fra 2005, men at det for 2007 foretas en ny selvstendig vurdering av videre kvoteanbefalinger.

Basert på foreløpige resultater fra genetiske undersøkelser av havert i Norge, anbefalte Havforskningsinstituttet at det ikke flyttes jaktkvoter for havert mellom de tre ulike forvaltningsområdene.

Tabell over deltakelse og avskyting fordelt på regioner finnes i tabellene under pkt 1.6

1.2 Steinkobbe

Kvoteforslaget for 2006 var basert på tellinger i 2003 – 2005. Havforskningsinstituttet anbefalte at fangstkvote for steinkobbe ble fastsatt til 5 % av bestandsanslaget.

Under henvisning til virusepidemien som brøt ut i 2002 og det lave antallet registrerte steinkobber og gikk Havforskningsinstituttet inn for at det for 2006 ikke ble fastsatt kvoter

for området Vestfold – Aust-Agder. Virusepidemien var også begrunnelsen for å opprettholde et midlertidig forbud mot jakt i Oslofjorden.

Fiskeridirektøren foreslo for Sjøpattedyrrådet en kvotefastsettelse i samsvar med HI's tilrådning.

Sjøpattedyrrådet viste imidlertid til Stortingets behandling av St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004), hvor det legges til grunn at bestandene av kystsel skal reduseres for å begrense de problemene den medfører. Rådet gikk således inn for at kvotene av steinkobbe ble fastsatt til 13% av Havforskningsinstituttets bestandsanslag. Forbudet mot jakt i Oslofjorden ble opprettholdt og begrensingene i jakt på steinkobbe i Lysefjorden og indre Sognefjord ble foreslått videreført.

Havforskningsinstituttet viste i sin uttalelse til at det anses som svært sannsynlig at det kan være flere egne bestander av steinkobbe i Norge. Inntil genetiske undersøkelser foreligger, var det Havforskningsinstituttets tilrådning at det ble vist varsomhet mht å flytte jaktkvoter mellom de ulike forvaltningsområdene.

Tabell over deltakelse og avskyting fordelt på regioner finnes i tabellene under pkt 1.6
Oversikt over kvoter og resultater fra jakten.

1.3 Grønlandssel

På grunn av den store bestanden av grønlandssel i Østisen og det årvisse innsiget av slik sel på norskekysten, ble adgangen til jakt på grønlandssel videreført i 2006. Dette gjaldt for jegere som hadde tillatelser til å delta i jakt på kystsel.

1.4 Ringsel

Det ble på tilsvarende vilkår åpnet for fri jakt på ringsel i Nordland. Troms og Finnmark fylker også i 2006.

1.5 Utenlandske jegere

Tillatelse til å delta i jakt på kystsel kan fom 14. januar 2005 også gis til den som ikke er norsk statsborger eller likestilt med denne. Interessen for å delta i jakt på kystsel fra utenlandske jegere som ikke er bosatt i Norge synes liten. Det er således bare rapportert om en søknad fra svensk statsborger. I 2005 ble det rapportert om i underkant av 40 tilsvarende søknader.

1.6 Oversikt over kvoter og resultater fra jakten

Kvotene og resultatene fra årets jakt fremgår av tabellene nedenfor. Tabellene viser deltakelse og avskyting fordelt på de forskjellige regionene.

Tabell 1: Deltakelse i jakten

Region	2005		2006	
	Antall tillatelser	Antall deltakere	Antall tillatelser	Antall deltakere
Skagerrakkysten	234	-	219	24
Rogaland		-		
Hordaland	270	-	198	90
Sogn og Fjordane		-		
Møre og Romsdal	202	53	202	37
Sør- og Nord-Trøndelag	323	49 har skutt sel	350	79
Nordland	400	-	354	
Troms	153	39		
Finnmark	134	23		

Tabell 2: Felling av steinkobbe

Region	Kvote 2005	Antall dyr felt	Kvote 2006	Antall dyr felt
Østfold	21	19	30	7
Vestfold	3	3	-	
Rogaland	36	36	44	44
Hordaland	0	0	-	-
Sogn og Fjordane	94	93	42	40
Møre og Romsdal	139	42	57	37
Sør-Trøndelag	171	101	170	86
Nord-Trøndelag	10	13	17	18
Nordland	295	109	260	197
Troms	87	87	90	69
Finnmark	133	111	40	40
Totalt	989	614	750	538

Tabell 3: Felling av havert

Del-område	Kvote 2005	Antall dyr felt	Region	Kvote 2006	Antall dyr felt	Region
Lista til Stad	90	51 dyr i hele området	Skagerrakkysten	60	60	Skagerrakkysten
			Rogaland			Rogaland
			Hordaland			Hordaland
			Sogn og Fjordane			Sogn og Fjordane
Stad til Lofoten	905	10	Møre og Romsdal	905	38	Møre og Romsdal
		38	Sør-Trøndelag			Sør-Trøndelag
		34	Nord-Trøndelag			Nord-Trøndelag
		105	Nordland			Nordland
Vesterålen til Varanger	221	14	Troms	221	28	Troms
		127	Finnmark			Finnmark
	1216	379		1186	272	

Tabell 4: Felling av ringsel

Region	Kvote 2005	Antall dyr felt	Kvote 2006	Antall dyr felt
Nordland	Fri jakt	4	Fri jakt	-
Troms	Fri jakt	1	Fri jakt	-
Finnmark	Fri jakt	-	Fri jakt	-
Totalt		5		-

Tabell 5: Felling av grønlandssel

Region	Kvote 2005	Antall dyr felt	Kvote 2006	Antall dyr felt
Nordland	Fri jakt	-	Fri jakt	-
Troms	Fri jakt	-	Fri jakt	-
Finnmark	Fri jakt	8	Fri jakt	4
Totalt		8		4

Som kjent kan jakt på havert nord for Stad samt jakt på ringsel og grønlandssel foregå til 15. september. Jakt på havert sør for Stad og jakt på steinkobbe langs hele kysten kan foregå til 30 september. Videre har jegerne har frist til 15. oktober for å sende inn rapporteringsskjema, slik at denne oversikten kan være noe ufullstendig.

1.7 Kompensasjonsordningen

Som et tiltak for å stimulere til økt jakt gikk Sjøpattedyrrådets i sin tilrådning inn for at ordningen med kompensasjon for innsending av kjever/prøver ble videreført. Kompensasjonsordningen omfatter havert langs hele kysten og ble utvidet til også å gjelde Nordland fylke i tillegg til Troms og Finnmark for så vidt gjelder steinkobbe. I tråd med Sjøpattedyrrådets anbefaling vedtok Fiskeridirektoratet en videreføring av kompensasjonen for havert på kr 500,- pr dyr, mens den for steinkobbe ble redusert til kr 250,-.

Fiskeri- og kystdepartementet meddelte i brev av 27. mars d.å. at satsene for kompensasjon for innsending av kjever/prøver av kystsel var økt til kr 700,- for havert i hele landet og kr 500,- for steinkobbe. I tillegg ble området for kompensasjon for steinkobbe utvidet til å gjelde fra og med Møre og Romsdal til og med Finnmark.

Fiskeridirektøren vil foreslå en videreføring av gjeldende kompensasjonsordning, forutsatt at nødvendige midler stilles til disposisjon.

2. FORVALTNING AV KYSTSEL I 2007.

Havforskningsinstituttet har i vedlagte (./.) brev av 28. august 2006 gitt kvoteanbefalinger for kystsel i 2007.

2.1 Havert

Havforskningsinstituttets undersøkelser har vært evaluert av internasjonale forskere i forbindelse med vitenskapelig publisering. Faktorene for omregning mellom ungeproduksjon og bestanden av ett år og eldre dyr (1+) er etter dette justert ned fra 4.3 - 5.3 til 4.0 – 4.7 basert på årlige vekstrater på 7-12 % for havertbestander i andre områder. Dette resulterte i en estimert totalbestand på 4600-5500 havert (1+). Havforskningsinstituttets kvoteanbefaling for fangst av havert i 2007 er litt justert i forhold til 2006

og bygger på formålet om å sikre livskraftige bestander av arten. Kvoteforslaget er basert på ca. 5% av gjennomsnittlige bestandsestimater.

HI viser til at dersom de fastsatte kvotene på 25 % av estimert bestandsstørrelse av havert blir tatt, så kan dette føre til en alvorlig desimering av bestanden. Sannsynligheten for dette øker dersom uttaket i vesentlig grad består av kjønnsmodne hunner. Denne vurderingen deles av Vitenskapskomiteen i NAMMCO (Annual Report 2004).

Bestandsanslaget inkluderer ungeproduksjonen.

Region	Bestandsanslag 2005	Bestandsanslag 2006	Kvote forslag HI
Lista til Stad	200-250	170-200	60*
Stad til Lofoten	5060-6070	4700-5370	250
Vesterålen Varanger	til 1110-1320	910-1040	50

Havforskningsinstituttet viser til St.meld. nr. 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) (Sjøpattedyrmeldingen) hvor det slås fast, at forvaltningen av sel i Norge skal sikre levedyktige bestander. Begrepet bestand defineres i ressursbiologien vanligvis som en gruppe av reproduktivt isolerte dyr. Foreløpige resultater fra genetiske undersøkelser av havert i de tre nåværende forvaltningsområder viser en sterk genetisk differensiering mellom alle tre områdene. Det kan være flere adskilte bestander av havert langs norskekysten enn hittil antatt, blant annet tyder foreløpige analyser på at havert i Troms og Vest-Finnmark kan være en egen bestand, men det trenges flere analyser for å verifisere dette. Dersom det viser seg at dette er riktig, så kan det være aktuelt at HI vil forelå at denne bestanden forvaltes som en egen enhet.

Fiskeridirektoratets vurdering

Fiskeridirektoratet viser til Stortingets behandling av St.meld nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004), hvor det klart uttales at kystselbestandene skal reduseres for å begrense de problemene selen medfører. Dette må imidlertid sammenholdes med føringene om at bestandstilveksten av kystsel skal reduseres samtidig som målet om å bevare livskraftige bestander basert på vitenskapelige tilrådninger ivaretas.

Som det fremgår ovenfor sluttet Fiskeridirektøren seg for 2006 til Sjøpattedyrrådets tilråding om å videreføre kvotene fra 2005. Hensynet til å opprettholde et kvotetilbud for å stimulere til økt jakt var tungtveiende i så henseende.

Som kjent er arbeidet med å utarbeide forvaltningsplaner for sel langs norskekysten iverksatt.

I tråd med Sjøpattedyrmeldingen tas det sikte på at følgende tiltak skal iverksettes

- regulere bestandstilveksten av kystsel for å avhjelpe skader denne påfører fiskerinæringen m.v., samtidig som livskraftige bestander basert på vitenskapelig rådgivning, bevares
- utrede metodiske forbedringer for overvåking av kystsel

Fiskeridirektøren legger til grunn at det bør foretas en avveining av de ulike ovennevnte hensyn når det gjelder kvotefastsettelse for havert for 2007. I tillegg er imidlertid behovet for å stimulere til økt jakt også fortsatt tilstede, jf tabellen ovenfor om kvoteutnyttelse.

Fiskeridirektøren har utarbeidet ulike alternative forslag til kvotefastsettelse for 2007, se nedenfor.

Tabell 6. Kvoteanbefaling for havert i 2007. Bestandsanslaget inkluderer ungeproduksjonen.

Region	Kvote- Forslag HI	Kvote- forslag 10%	Kvote- forslag 15%	Kvote- forslag 25%
Lista til Stad	60*	60*	60*	60*
Stad til Lofoten	250	504	755	1259
Lofoten til Varanger	50	98	146	244

* I området Lista til Stad anbefales en kvote på 60 havert, basert på at havert fra britiske kolonier tidvis har tilhold i dette området.

Fiskeridirektøren ber om Sjøpattedyrrådets tilråding om kvotenivå for 2007.

2.2. Steinkobbe

Grunnlaget for kvoteforslaget for 2007 er endelige resultater fra tellinger i 2003 – 2006, se vedlagte (./.) uttalelse fra Havforskningsinstituttet.

Virusepidemien som brøt ut i 2002, rammet steinkobbebestanden i europeiske farvann svært hardt. Svenske undersøkelser i Skagerrak inkludert Østfold i 2003 viser at antall steinkobber ble redusert med 60 - 65% sammenlignet med tellinger før epidemien. Tellinger i Østfold indikerte en liten økning i 2005. Basert på det lave antallet registrerte steinkobber anbefaler HI ingen jakt på steinkobber i området Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder.

Havforskningsinstituttet anbefaler at fangstkvotene for steinkobbe beregnes til 5% av bestandsanslaget.

Videre anbefales det midlertidig å opprettholde forbudet mot jakt i Oslofjorden.

I likhet med tidligere år foreslår Havforskningsinstituttet at de særlige begrensninger på jakt av steinkobbe i Lysefjorden og i indre Sognefjord med sidefjorder opprettholdes også i 2007.

Det anses som sannsynlig at det kan være flere egne bestander av steinkobbe i Norge. Inntil genetiske undersøkelser foreligger, foreslår HI at det utvises forsiktighet med hensyn til å flytte jaktkvoter mellom de ulike forvaltningsområdene.

Fiskeridirektørens vurdering

Når det gjelder kvotenivået vil Fiskeridirektøren vise til de generelle anførslene ovenfor under pkt 1.2 *Havert*, jf Stortingets behandling av Sjøpattedyrmeldingen.

Under henvisning til dette vil Fiskeridirektøren tilrå en videreføring av prinsippene for kvotefastsettelsen for 2006, dvs at kvotene fastsettes til 13% av bestandsestimaterne basert på resultater fra tellinger i 2003 – 2006, se tabell 7.

Tabell 7 Kvoteforslag steinkobbe 2007

Fylke	Bestandsanslag 2003-2006	HI's kvoteanbefaling 5%	Fiskeridirektørens forslag 13%
Østfold	229	10	30
Vestfold	7	0	0
Telemark	45	0	0
Aust-Agder	10	0	0
Vest-Agder	0	0	0
Rogaland	360	20	47
Sogn og Fjordane	325	20	42
Møre og Romsdal	477	25	62
Sør-Trøndelag	1527	80	199
Nord-Trøndelag	138	10	18
Nordland	2466	125	321
Troms	727	40	95
Finnmark	357	20	46
Totalt	6668	350	860

Forbudet mot jakt i Oslofjorden foreslås opprettholdt. Det samme gjelder forbud mot begrensingene på jakt av steinkobbe i Lysefjorden og i indre Sognefjord med sidefjorder.

2.3 Ringsel

Fiskeridirektøren foreslår at det ikke fastsettes noen kvote for ringsel i 2007, men at det for jegere som har tillatelse til å delta i jakt på kystsel åpnes for fri jakt på ringsel langs norske kysten.

Det ble samtidig vist til at Norges Jeger- og Fiskerforbund ved flere anledninger har etterlyst en oversikt/anslag over antall sel som avlives i ulike sammenhenger i tillegg til ordinær jakt, Dette kan gjelde sel som avlives rundt oppdrettsanlegg, lakseførende vassdrag, sel som tas som bifangst osv.

Det ble også vist til at det er viktig å etablere lokale engasjement for seljakt og at dette hensynet kanskje ikke blir tilstrekkelig ivarettatt i Sjøpattedyrrådet.

Mikalsen (Norges Fiskarlag) etterlyste definisjonen av hva som betegnes som en bærekraftig bestand, og viste til at bestandene i Finnmark har økt eksplosjonsartet.

Pedersen (Norges Fiskarlag) var også tilfreds med at en forvaltningsplan nå er under utarbeidelse og understreket behovet for å få en politisk beslutning om definerte mål for kystselbestandene.

Bjørge (Havforskningsinstituttet) var tilfreds med at Norges Fiskarlag og Norges Jeger- og Fiskeforbund er positive til det pågående arbeidet med forvaltningsplanen. Det ble vist til at Havforskningsinstituttet har etablert rutiner for registrering av bifangst av sjøpattedyr for kystreferanseflåten, og at dette på sikt vil bedre datagrunnlaget. Den viktigste faktoren for uregistrert uttak er dødelighet forårsaket av sykdom, jf virusepidemien i Skagerrak, som viste hvor raskt en bestand kan desimeres vesentlig. Dette innebærer at helsemessig overvåking av kystsel bør bli et vesentlig element, jf også bestandsnedgangen av klappmyss i Vesterisen.

HI understreket behovet for å få tatt nødvendige politiske beslutninger, slik at strategien for det videre arbeidet med forvaltningsplanen er avklart. I tillegg ble nødvendigheten av å få behandlet kystsel i internasjonalt forum (NAMMCO) understreket.

Johansen (Fiskeri- og kystdepartementet) viste til at departementet imøteså konkretiserte og prioriterte økonomiske behov i forbindelse med instituttets arbeid med forvaltningsplan.

Sjøpattedyrrådet fattet på bakgrunn av forannevnte drøftelser følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet tar Havforskningsinstituttets redegjørelse om arbeidet med forvaltningsplan for kystsel, til etterretning. Rådet slutter seg til forslagene til elementer som bør vurderes ved utarbeidelse av forvaltningsmål og strategier, herunder identifisering av kunnskapsbehov og forslag til relevant forskning og overvåking.

Rådet understreker i tillegg særlig behovet for helsemessig overvåking av kystsel.

REGULERING AV JAKT PÅ KYSTSSEL I 2007

Sjøpattedyrrådet drøftet spørsmålet om kvoter på bakgrunn av Havforskningsinstituttets (HI) kvotetilrådning for 2007.

Havert

HI viste til at det i løpet av 2- 3 år vil foreligge nye estimat for havert.

Svendsen (Norges Jeger- og Fiskerforbund) viste til HI s beskrivelse av bestandssituasjonen. Til tross for at kvotene i samsvar med Sjøpattedyrrådets tilrådning de siste årene er fastsatt på et vesentlig høyere nivå enn det Havforskningsinstituttets har anbefalt, ser det ikke ut til å ha hatt negativ effekt på bestandsstørrelsen. Svendsen stilte spørsmål ved den lave kvotetilrådingen fra HI, tiltross for at de foreliggende politiske signaler gir grunnlag for økt uttak.

Nilssen (HI) viste til at dersom de årlige kvotene (25% av estimert bestandsstørrelse) hadde blitt tatt de siste årene, ville bestanden vært meget liten, særlig dersom uttaket i større grad hadde bestått av kjønnsmodne hunner.

Mikalsen (Norges Fiskarlag) mente at Havforskningsinstituttets estimat ikke stemmer med egne observasjoner. Han var av den oppfatning at tellingene gjennomføres for tidlig på året, og helst ikke bør foregå før i november/desember.

Svendsen (Norges Jeger- og fiskerforbund) viste til at jakt på sel primært er rekreasjonsjakt, og understreket betydningen av forutsigbarhet for jegerne mht kvotetilgangen.

Haug (Havforskningsinstituttet) viste til nødvendigheten av å forklare Sjøpattedyrrådets kvotetilrådning, dersom denne blir vesentlig endret i forhold til Havforskningsinstituttets anbefaling. Dette både ut fra nasjonale og internasjonale hensyn.

Sjøpattedyrrådet fattet på bakgrunn av forannevnte drøftelser følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet viser til det pågående arbeidet med å utarbeide forvaltningsplaner for kystsel. Rådet understreker at det i samsvar med Stortingets behandling av St.meld nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) legges til grunn at følgende tiltak skal iverksettes:

- *regulere bestandstilveksten av kystsel for å avhjelpe skader denne påfører fiskerinæringen m.v., samtidig som livskraftige bestander basert på vitenskapelig rådgivning, bevares*
- *utrede metodiske forbedringer for overvåking av kystsel.*

Kvoteutnyttelsen i årets jakt viser at behovet for å stimulere til økt jakt fortsatt er tilstede. Etter en avveining av de ulike hensyn tilrår Sjøpattedyrrådet at inneværende års kvote videreføres i 2007.

Sjøpattedyrrådet viser til det utarbeidelse av forvaltningsplan for kystsel og understreker at rådet for 2008 vil foreta en ny selvstendig vurdering av videre kvoteanbefalinger.

Steinkobbe

Svendsen (Norges Jeger- og Fiskerforbund) sluttet seg til Fiskeridirektoratets forslag om å videreføre kvotene fra 2006.

Havforskningsinstituttet viste til at jakt på steinkobbe øker og at jaktresultatene er høyere enn anbefalt kvote fra HI. I Finnmark og Troms er det registrert en klar nedgang i steinkobbebestanden, bla også som følge av antatt ulovlig jakt. Det er viktig å få etablert rutiner for registrering av dyr som avlives utenom ordinær jakt, slik at datagrunnlaget blir så korrekt som mulig.

Svendsen (Norges Jeger- og Fiskerforbund) viste til at det synes å være behov for bedre informasjonsflyt mellom seljere og forvaltning, jf andre former for jakt.

Selfangstrådet fattet på bakgrunn av ovennevnte drøftelser følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet viser til de generelle anførselene vedrørende kvotetilrådning for havert.

Rådet tilrår en videreføring av prinsippene for kvotefastsettelsen for 2006, slik at kvotene fastsettes til 13% av bestandsestimatene basert på endelige resultater fra tellinger i 2003 – 2006.

Rådet tilrår at forbudet mot jakt i Oslofjorden, samt begrensinger på jakt av steinkobbe i Lysefjorden og i indre Sognefjord med sidefjorder, opprettholdes.

Sjøpattedyrrådet viser til utarbeidelse av forvaltningsplan for kystsel og understreker at rådet for 2008 vil foreta en ny selvstendig vurdering av videre kvoteanbefalinger.

Sjøpattedyrrådet viste til saksdokumentene og fattet følgende vedtak:

Ringsel og grønlandssel

Sjøpattedyrrådet tilrår at jegere som har tillatelse til å delta i jakt på kystsel kan drive fri jakt på ringsel og grønlandssel i 2007. Dette er en videreføring fra inneværende år.

Generelle reguleringstiltak

Sjøpattedyrrådet tilrår at gjeldende jaktidsperioder opprettholdes og at gjennomføringen av jakten reguleres på tilsvarende måte som i 2006. Krav om avlagt skyteprøve for storviltjegere foreslås videreført som et vilkår for deltakelse i jakten.

Sjøpattedyrrådet tilrår en videreføring av gjeldende kompensasjonsordning, dvs at det utbetales en godtgjørelse på kr 700,- for innsendte prøver av havert langs hele kysten og kr 500,- for innsendte prøver av steinkobbe i området Møre og Romsdal til Finnmark.

Møte i Sjøpattedyrrådet, Tromsø, 4. september 2006

KVOTEANBEFALING FOR KYSTSEL I 2007

Kjell Tormod Nilssen
Havforskningsinstituttet
Postboks 6404
9294 Tromsø

Det vises til brev av 4. juli og 22. august d.å. fra Fiskeridirektoratet angående kvoteanbefaling for fangst av kystsel i 2007. Havforskningsinstituttet (HI) har i oppdrag å utarbeide kvoteanbefaling for fangst av kystsel i 2007, hvor sommerens registreringer av steinkobbe langs kysten av Sørlandet er inkludert.

Havforskningsinstituttet anbefaler at forskning og rådgivning for kystsel blir gjenstand for internasjonal evaluering på lignende måte som for ishavssel (se **Haug 2005, rapport møtet i Sjøpattedyrrådet 2005**).

I tillegg til jakt på kystsel er både steinkobbe og havert utsatt for naturlig dødelighet, og for dødelighet som følge av annen menneskelig aktivitet. Det er tidligere registrert dødelighet av merka unger på ca. 5-7 % for både steinkobbe og havert som følge av bifangst (Bjørge et al. 2002). Det er også sannsynlig at antallet kystsel som meldes fanget i jakta er underrapportert, som følge av skuddpremieordningen. Det vil si at dyr som synker ikke rapporteres fordi de ikke gir skuddpremie.

Havert

I løpet av september-desember 2001-2003 ble det gjennomført tellinger, stadiebestemmelser og merking av havertunger langs norskekysten fra Rogaland til

Finnmark (Nilssen *et al.* 2004). Mulige nye kasteområder og områder i geografisk nærhet av kjente kasteområder ble også gjennomført. De sørlige deler av Nordland, inkludert Hortavær i Nord-Trøndelag hadde størst tetthet av havert, med en produksjon på ca. 350 havertunger. I Froan i Sør-Trøndelag ble det gjennomført fire tellinger i kasteperioden i 2002, hvor total ungeproduksjon ble estimert til ca. 300. Resultatet var nærmest identisk med tilsvarende tellinger i 1993 (Bakke & Lorentsen 1999), noe som tyder på at bestanden ikke har økt i Froan i den siste 10-årsperioden. Ved å kombinere resultatene i 2001-2003 ble det totalt registrert ca. 1200 havertunger langs norskekysten.

Vi regner med at den årlige ungeproduksjonen langs kysten er noe høyere enn totalestimatet på ca. 1200 unger, fordi mange områder kun ble undersøkt en gang. Eksisterende data omkring havertungenes alder i de forskjellige utviklingsstadier er for unøyaktige til å kunne gi tilfredstillende estimater for ungeproduksjonen i områder hvor det kun gjennomføres en telling. Det ble derfor gjennomført et studium i kasteområdet rundt Myken på nordlandskysten i september-oktober 2005 for å innhente slik informasjon. De innsamla data fra denne undersøkelsen er under analysing og vi håper at resultatene kan brukes til å gi sikrere estimater for havertens ungeproduksjon langs norskekysten i 2001-2003, og for de nye undersøkelsene som vi vil starte høsten 2006.

Etter at våre undersøkelser har vært evaluert av internasjonale forskere i forbindelse med vitenskapelig publisering, er faktorene for omregning mellom ungeproduksjon og bestanden av ett år og eldre dyr (1+) justert ned fra 4.3 - 5.3 til 4.0 – 4.7 basert på årlige vekstrater på 7-12 % for havertbestander i andre områder. Dette resulterte i en estimert totalbestand på 4600-5500 havert (1+). **Havforskningsinstituttets kvoteanbefaling for fangst av havert i 2007 er litt justert i forhold til 2006 (se Tabell 1) og bygger på formålet om å sikre livskraftige bestander av arten.** Kvoteforslaget er basert på ca. 5% av gjennomsnittlige bestandsestimater.

HI vil påpeke at dersom fangstknoten (gitt av Fiskeridirektoratet) på 25 % av estimert bestandsstørrelse av havert blir tatt, så kan det *i verste fall medføre en alvorlig desimering av bestanden*, særlig dersom uttaket i vesentlig grad består av kjønnsmodne hunner. Denne vurderingen deles av Vitenskapskomiteen i NAMMCO (Annual Report 2004). Videre anbefaler NAMMCOs vitenskapskomité at det bør gjennomføres analyser av effekten av norske myndigheters kvoteanbefalinger, inkludert risikovurdering med tanke på mulig utryddelse av bestanden, samt en snarlig vurdering av nåværende overvåkningsregimes evne til å fange opp mulig nedgang i bestanden (NAMMCO Annual Report 2004). I tillegg har Rådet i NAMMCO gjentatte ganger etterlyst forvaltningsmål for havert av norske myndigheter (NAMMCO Annual Report 2003, 2004).

Tabell 1. Kvoteanbefaling for havert i 2007. Bestandsanslaget inkluderer ungeproduksjonen.

Region	Bestandsanslag	Kvoteforslag
Lista til Stad	170-200	60*

Stad til Lofoten	4700-5370	250
Vesterålen til Varanger	910-1040	50

* I området Lista til Stad anbefales en kvote på 60 havert, basert på at havert fra britiske kolonier tidvis har tilhold i dette området.

I Stortingsmelding 27 om norsk sjøpattedyrpolitikk slås det fast, at forvaltningen av sel i Norge skal sikre levedyktige bestander. I ressursbiologien er begrepet bestand vanligvis ensbetydende med en gruppe av reproduktivt isolerte dyr. Mitokondrielt DNA (MtDNA) nedarves i langt overveiende grad fra mor til avkom og denne markøren er derfor særlig velegnet til å belyse hunnenes bestandsstruktur, som er av størst umiddelbar betydning for bestandsdynamikken. Foreløpige resultater fra undersøkelsene av MtDNA hos havert i de tre nåværende forvaltningsområder viser en sterk genetisk differensiering mellom alle tre områdene. Det kan være flere adskilte bestander av havert langs norskekysten enn hittil antatt, blant annet tyder foreløpige analyser på at havert i Troms og Vest-Finnmark kan være en egen bestand, men det trenges flere analyser for å verifisere dette. Dersom det viser seg at dette er riktig, så kan det være aktuelt at HI vil forelå at denne bestanden forvaltes som en egen enhet.

De foreløpige resultater av de genetiske undersøkelsene gir sterke indikasjoner på at det vil være mulig å kunne fastslå bestandsidentiteten for dyr som fanges langs norskekysten med en rimelig grad av sikkerhet. Dette vil for eksempel kunne belyse effekten av jaktuttaket på forskjellige bestander, samt tillate innsamling av bestandsspesifikke biologiske parametere på vekst og reproduksjon, som vil være nyttige i bestandsmodelleringer.

Steinkobbe

Flyfotografering og visuelle tellinger brukes for å kunne gi minimumsanslag for antall steinkobber i de forskjellige områdene hvor arten er utbredt. I utgangspunktet telles steinkobbe (alle aldersgrupper) i hårfellingsperioden. Det er åpenbart at en del tilleggsinformasjon må innhentes for at flyfotografering skal kunne anvendes rutinemessig. Slik informasjon er kunnskap om steinkobbens aktivitetsmønster under hårfelling, herunder hvor stor andel av bestanden som ligger på land ved fjære sjø under forskjellig værforhold. Det ble derfor gjennomført feltstudier av steinkobbe i Vesterålen i perioden fra kasting i juni til hårfellingstida i august i 2003 og i august 2004. Studiene inkluderte visuelle tellinger gjennom hele døgnet i flere kortere perioder i 2003. I samme periode ble totalt 29 steinkobber fanget og påsatt radiomerker (VHF) som gjorde det mulig å identifisere hvert enkelt dyr når de lå på land. Det var vanskelig å fange et representativt utvalg av steinkobbebestanden mht alder og kjønn, samt at det kun lot seg gjøre å innhente data fra noen av de merka selene. Resultatene fra disse studiene er neppe gode nok til å kunne estimere usikkerheten i de flybaserte tellingene, men det gjenstår fremdeles noen analyser for å avklare dette. Det ble

også gjort et tilsvarende forsøk i Rogaland i august 2006, men det viste seg vanskelig å fange et tilstrekkelig antall steinkobber.

HI gjennomførte flyfotograferinger av steinkobbe i august 2003 og 2004 i de fleste kjente steinkobbekolonier fra Oslofjorden til Finnmark, altså i tilsvarende områder som undersøkelsene gjort av Bjørge & Øien (1999). I noen få områder ble det også gjort visuelle tellinger. Resultatene fra disse tellingene viste at det var nødvendig å fotografere noen områder på nytt i august-september 2005. I tillegg ble det gjennomført registreringer av steinkobbe i Vestfold, Telemark, Aust-Agder og delvis i Vest-Agder, Grunnlaget for kvoteforslaget for 2007 er endelige resultater fra tellingene i 2003-2006 (se Tabell 2).

Et uheldig moment som kan ha påvirket flytellingene av steinkobbe er at jakttida er utvidet til å omfatte hårfellingsperioden (august) for arten, altså samme periode som vi gjennomfører flytellingene. Jakt og annen ferdsel medfører at dyrene skremmes slik at de går i sjøen og dermed ikke registreres på flyfotoene. Ved stort jaktpress er det også mulig at selene forflytter seg til andre ukjente områder og derfor ikke registreres i tellingene. Det må understrekes at vi ikke har datagrunnlag til å evaluere om slike forstyrrelser har hatt betydning for flytellingene i de aktuelle hårfellingsområdene for steinkobbe langs kysten. I noen viktige selkolonier har vi gjennomført 2-3 flytelling med noen dagers mellomrom. Antall registrerte sel kan variere relativt mye innenfor samme området, noe som kan indikere at det har vært forstyrrelser som følge av jakt eller annen ferdsel.

Det oppsto en ny situasjon i 2002 ved at det på nytt brøt ut en virusepidemi (PDV-virus) som rammet steinkobbebestandene i europeiske farvann svært hardt. Svenske undersøkelser i Skagerrak (inkludert Østfold) i 2003 viste at antallet steinkobber ble redusert med 60-65 % sammenlignet med tellinger før epidemien. Telling i Østfold i 2005 indikerte en liten økning i antall steinkobber i dette området. Basert på det lave antall registrerte steinkobber **anbefaler HI ingen jaktkvoter på steinkobbe i området Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder.**

Havforskningsinstituttet anbefaler at fangstkvotene for steinkobbe beregnes som tidligere, det vil si 5 % av bestandsanslaget (se Tabell 2).

Tabell 2. Kvoteanbefaling for steinkobbe i 2007. Kvoteanbefaling er beregnet som ca. 5 % av bestandsanslaget.

Fylke	Bestandsanslag 2003-2005	Kvoteforslag 5%
Østfold	229	10
Vestfold	7	0
Telemark	45	0
Aust-Agder	10	0
Vest-Agder	0	0
Rogaland	360	20
Sogn & Fjordane	325	20
Møre & Romsdal	477	25
Sør-Trøndelag	1527	80
Nord-Trøndelag	138	10
Nordland	2466	125

Troms	727	40
Finnmark	357	20
Totalt	6668	350

Det foreligger ingen genetiske undersøkelser av steinkobbe som kan avklare om det er flere bestander av arten langs norskekysten. I andre land er det funnet bestandsstrukturering innenfor avstander opp til 300-500 km (Goodman 1998). Merkeforsøk kan indikere at det kan være lignende størrelser på utbredelsesområdene til arten i Norge, fordi steinkobbene i gjennomsnitt ble gjenfanget mellom 30 km og 54 km (maks 463 km) fra merkeområdet (Bjørge et al. 2002). Det er imidlertid nødvendig å gjennomføre genetiske studier for å avklare om det er egne bestander langs norskekysten. Dette gjelder også de små forekomstene av steinkobbe i Lysefjorden og indre Sognefjord. **HI foreslår at de særlige begrensninger på jakt av steinkobbe i Lysefjorden og i indre Sognefjord med sidefjorder opprettholdes også i 2007.**

Det anses som sannsynlig at det kan være flere egne bestander av steinkobbe i Norge. Inntil genetiske undersøkelser foreligger, **foreslår derfor HI at det foreløpig utvises forsiktighet med hensyn til å flytte jaktkvoter mellom de forskjellige forvaltningsområdene.**

Referanser

- Bakke, Ø., and S.H. Lorentsen. 1999. Estimation of offspring production from a limited number of stage-structured censuses. *Biometrics* 55:321-325.
- Bjørge, A. & Øien, N. 1999. Statusrapport for Havforskningsinstituttets overvåkning av kystsel. Rapport SPS-9904: 35 pp.
- Bjørge, A., Øien, N., Hartvedt, S., Bøthun, G., and Bekkby, T. 2002. Dispersal and bycatch mortality in gray, *Halichoerus grypus*, and harbor, *Phoca vitulina*, seals tagged at the Norwegian coast. *Marine Mammal Science*, 18(4): 963-976.
- Goodman, S.J. 1998. Patterns of extensive genetic differentiation and variation among European harbour seals (*Phoca vitulina*) revealed using microsatellite DNA polymorphisms. *Mol. Biol. Evol.* 15(2): 104-118.
- NAMMCO Annual Report. 2003. North Atlantic Marine Mammal Commission. Tromsø, Norway, 373pp.
- NAMMCO Annual Report. 2004. North Atlantic Marine Mammal Commission. Tromsø, Norway, 353pp.
- Nilssen, K.T., Corkeron, P., Haug, T., Skavberg, N.E., Jenssen, B.M., & Henriksen, G. 2004. Status for havertbestandens ungeproduksjon langs norskekysten i 2001-2003. *Fisken og havet*, nummer 2 – 2004: 58 pp.
- St.meld. nr. 27 (2003-2004). Norsk sjøpattedyrpolitikk. 125 pp.

SAK 3/2006 – SELFANGST - RAPPORT FRA ARBEIDSGRUPPE SOM HAR VURDERT TILTAK FOR ”ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL”.

Følgende fremgikk av saksdokumentene:

”St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) understreker myndighetenes målsetting om å utvikle en sjøpattedyrnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier.

I Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005 ble det under henvisning til dette vist til behovet for å etablere rammebetingelser som gjør det praktisk mulig å gjennomføre en økt satsing på fangst av sel, jf sak 3/2005 Selfangst.

Sjøpattedyrrådet sluttet seg til Fiskeridirektørens forslag om å etablere en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen. Arbeidsgruppen ble bedt om å komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredsstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).

Fiskeridirektøren nedsatte på denne bakgrunn en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet. Arbeidsgruppen ble ledet av Per Sandberg, Fiskeridirektoratet.

Rapporten ble levert Fiskeridirektøren 15. august.

Fiskeridirektøren viser til vedlagte (./.) rapport ”Økt satsing på fangst av sel” og ber om Sjøpattedyrrådets uttalelse til denne.”

.....

RAPPORT FRA ARBEIDSGRUPPE SOM HAR VURDERT TILTAK FOR ”ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL”

Sjøpattedyrrådet fattet følgende vedtak:

St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003 – 2004) understreker myndighetenes målsetting om å utvikle en sjøpattedyrnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier. I Sjøpattedyrrådets møte 8. og 9. november 2005 ble det vist til behovet for å etablere rammebetingelser som gjør det praktisk mulig å gjennomføre en økt satsing på fangst av sel, jf sak 3/2005 Selfangst.

Sjøpattedyrrådet gikk under henvisning til dette inn for at det ble etablert en arbeidsgruppe fra representative deler av næringen. Arbeidsgruppen ble bedt om å komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredsstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser(for eksempel kvotebonus).

Arbeidsgruppen avga sin rapport til Fiskeridirektøren 15. august d.å. Gruppen har vurdert og skissert tiltak for å øke fangst av grønlandssel i Vesterisen, som kan iverksettes for å gi næringen langsiktige og stabile rammebetingelser.

Sjøpattedyrrådet tok rapporten ”Økt fangst av sel” til etterretning.

ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL

*Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt
av Fiskeridirektøren*

Bergen, 15 august 2006

Oppnevning og mandat

På møte 8. og 9. november 2005 fattet Sjøpattedyrrådet følgende vedtak:

” Sjøpattedyrrådet tilrår at Fiskeridirektoratet etablerer en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen, herunder Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet.

Arbeidsgruppen skal komme med forslag til hvordan lønnsomheten for selfangstfartøy kan være på et tilfredstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus).”

På bakgrunn av dette nedsatte Fiskeridirektøren en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Sametinget 1, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet. Leder i gruppen har vært Per Sandberg, Fiskeridirektoratet.

Arbeidsgruppen har hatt to møter, tirsdag 21. februar og onsdag 10. mai.

Bergen, 15. august 2006

Reidar Nilsen
Norges Fiskarlag

Jens Petter Kraknes
Norges Fiskarlag

Jørn Pedersen
Norges Fiskarlag

Thomas Langeland
Fiskeri- og kystdepartementet

Tore Haug
Havforskningsinstituttet

Per Sandberg
Fiskeridirektoratet

Hild Ynnesdal
Fiskeridirektoratet

Hans Solen
Fiskeridirektoratet

Modulf Overvik
Fiskeridirektoratet

Atle Birkeland

-
- 1 Sametinget har ikke hatt anledning til å delta på arbeidsgruppens møter, men gitt et innspill som følger som vedlegg til rapporten. Jørn Pedersen deltok kun på første møte, mens Thomas Langeland og Atle Birkeland kun deltok på siste møte.

Innhold

1.	Innledning	31
2.	Bestands og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen	32
2.1	Forslag til beskatningsstrategi	35
3.	Rammebetingelser for økt selfangst.....	35
3.1	Antall fartøy som bør delta i selfangsten	36
3.2	Kvotebonus i andre fiskeri.....	37
3.3	Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst.....	38
3.4	Forskning og overvåking	39
4	Konklusjon	40
	Referanser.....	42
	Vedlegg.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.

1. Innledning

I St.meld. nr 27, Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003-2004), understrekes myndighetenes målsetting om å utvikle en selfangstnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier². Videre heter det at arbeidet med å etablere en økosystembasert forvaltning av våre sjøpattedyrbestander er en prioritert oppgave.

Angående det siste drøftet Stortingsmeldingen fire ulike forvaltningsmodeller for sjøpattedyr:

- 1) Sette nullkvoter og la økosystemets bæreevne regulere bestandene.
- 2) Videreføre dagens forvaltning.
- 3) Øke uttaket av bestandene innenfor rammen av tradisjonell enbestandsforvaltning.
- 4) Forvalte bestandene av sjøpattedyr ut fra hensynet til andre ressurser i et økosystembasert forvaltningsregime.

Stortingsmeldingen karakteriserer dagens forvaltning (2) av grønlandssel og klappmyss som følger: *"Dagens fangstnivå antas ikke å ha vesentlig bestandsregulerende effekt og kan derfor ikke begrunnes ut fra hensynet til andre ressurser"*³. Dersom hensynet til andre ressurser tillegges vekt bør altså fangsten opp på et høyere nivå, og det anbefales at en legger til grunn en kombinasjon av forvaltningsmodell 3 og 4.

For å kunne realisere en slik økning av selfangsten er det behov for å få på plass to rammebetingelser.

1. For det første må en ha kunnskap om hvor store selbestandene bør være for at de på den ene siden kan anses som bærekraftige og på den andre siden kan gi et maksimalt vedvarende utbytte i antall dyr. På basis av slik kunnskap forventer en å kunne sette nye og høyere fangstkvoter i en nedbyggingsperiode, hvoretter kvotene justeres til nye likevektsnivå etter nedbyggingsperioden er over.

2. For det andre må de økonomiske rammebetingelsene for fangsten være slik at denne kan foregå uten offentlige subsidier. Som kjent har ikke verdien av produktene fra selfangsten vært høy nok til at fangsten i seg selv har gitt god lønnsomhet. Dersom fangsten skal økes og hensikten bak dette er hensynet til andre ressurser, er det ikke urimelig om fartøyene som deltar i selfangsten kompenseres av den øvrige fiskeflåten, enten gjennom kvoter eller finansielt.

Begge spørsmålene reiser strategiske problemstillinger, og arbeidsgruppen har valgt å konsentrere seg om disse. Det fokuseres derfor på hvordan en kan løse disse for fangst på en selbestand. Til tross for at grønlandssel i Østisen antas å være en viktigere predator på våre kommersielle fiskebestander enn grønlandssel i Vestisen, har arbeidsgruppen valgt å drøfte problemstillingene med sistnevnte som eksempel. Dersom Fiskeridirektøren kan støtte arbeidsgruppens konklusjoner på de strategiske spørsmål vil det være behov for å ta arbeidet

2 Punkt 5.3.1.1.2, side 73 i St.meld nr 27 (2003/2004)

3 Punkt 4.2.2, side 60 i St.meld nr. 27 (2003/2004)

videre. En tenker da på mer operative retningslinjer for gjennomføring av økt fangst, herunder hvilken oppskalering av fangst som vil være ønskelig samt krav til gjennomføring av fangsten. En kan også vurdere om arbeidsgruppens forslag kan anvendes for bestanden av Grønlandssel i Østisen., men forvaltning av denne bestanden reiser ytterligere problemstillinger som en i så fall vil måtte komme tilbake til.

Som et ledd i å få mer stabile rammevilkår har det de senere år vært arbeidet med å få på plass en konsesjonsordning for selfangstnæringen. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke drøftet dette spørsmålet særskilt.

Arbeidsgruppen startet med å se på bestands- og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen og gikk deretter inn på rammebetingelsene som bør endres for å gjøre fangsten lønnsom. Til sist ble det drøftet hvordan rammebetingelsene kunne iverksettes.

2. Bestands og fangstgrunnlaget for grønlandssel i Vestisen

Bestanden av ett år gamle og eldre grønlandssel i Vestisen ble i 2005 beregnet til å ligge mellom 425,000 og 845,000 med et punktestimert på 618,000 dyr. Den fangsten som er beregnet å holde bestanden på dagens nivå (likevektsfangsten) er 31,200 ett år gamle og eldre dyr (1+ dyr)⁴. Dersom en legger til grunn at andelen 1+ dyr utgjør 26% av fangsten, vil den årlige likevektsfangsten bestå av 36,700 unger og 12,600 1+dyr⁵.

ICES anslår at dersom en øker fangsten til det dobbelte av likevektsfangsten (62,400 1+dyr) og holder denne fast i 10 år, vil bestanden etter en slik periode ha blitt redusert til ca 55% av dagens nivå. Dersom en legger til grunn at andelen 1+ dyr utgjør 26% av fangsten, vil likevektsfangsten bestå av 73,400 unger og 25,200 1+dyr. Bestanden vil i et slikt tilfelle bli redusert til 45% av dagens nivå (etter 10 år).

Til hvilket nivå, og med hvilken hurtighet, bestanden bør reduseres vil være avhengig av flere forhold:

- Kostnadene ved selens beiting/konsum av annen fisk

4 Ett år og eldre dyr benevnes ofte som "1+ dyr", eller bare "1+".

5 Se Haug (2005)

I Stortingsmelding om Norsk Sjøpattedyrpolitikk er det gjengitt beregninger av grønlandsselens konsum av ulike byttedyr bestander⁶. Disse beregningene tyder på at grønlandsselen i Østisen sitt konsum av byttedyr ligger på over 3 millioner tonn pr år. For de kommersielt viktige fiskebestandene lodde, sild og torsk er det årlige konsumet for denne bestanden beregnet til mellom 0.7 og 1.1 million tonn pr år. Kunnskapsgrunnlaget for hva Grønlandsselen i Vestisen konsumerer anses å være svakere, men vi har forskningsdata som viser at grønlandsselen i Vestisen drar på beitevandring til Barentshavet.

Selv om det er dokumentert at selen er en stor predator erkjenner arbeidsgruppen at det er store mangler i kunnskapsgrunnlaget om selens diett. En kan eksempelvis ikke beregne hvor mye større våre viktigste fiskebestander ville ha blitt ved å redusere bestandene av sjøpattedyr. Reduksjon av en selbestand kan føre til at en annen selbestand, eller en annen fiskebestand, utnytter den biomassen som selbestanden nå utnytter.

Kostnadene ved selens beiting/konsum av annen fisk, og hvilken gevinst en kunne ha høstet ved å redusere selbestandene, er det derfor vanskelig å kvantifisere. Til tross for dette mener arbeidsgruppen at en reduksjon av selbestandenes størrelse vil ha en positiv effekt for kommersielle fiskebestander, og at dette over tid vil gi et bedre fangstgrunnlag enn om selbestandene ikke blir redusert.

- Økonomien i selfangsten

Arbeidsgruppen understreker nødvendigheten av at en får størst mulig verdi ut av selfangsten. Dette innebærer at en får størst mulig verdi ut av skinn, kjøtt, spekk og andre produkter som selfangsten måtte generere⁷. Selv om bestanden av grønlandssel i Vestisen p.t. er av en størrelse som åpner for høye kvoter mener arbeidsgruppen at en bør være varsom med kraftige endringer i fangst fra år til år.

- Kunnskapsgrunnlaget om fangstmuligheter på kort og lang sikt

Som nevnt forventer ICES at en ved å ta to ganger likevektsfangst gjennom en 10 års periode kan halvere bestanden av grønlandssel i Vestisen. Hva som vil være likevektsfangsten etter en slik bestandsnedbygging vil være usikkert ettersom veksthastigheten i bestanden kan endres når bestanden er blitt lavere. Det er like fullt en risiko for at likevektsfangsten etter en bestandsnedbygging vil være betydelige lavere enn fangsten i nedbygingsperioden.

6 Se tabell 3.6 på side 44 i Stortingsmelding nr 27 (2003/2004).

7 For en gjennomgang av verdiskapingspotensial i selfangsten vises det til en rekke rapporter og utredninger, se blant annet Angelsen (1996), Fiskeriforskning (1997), Senja Maritime Kompetanse (2000), Bedriftskompetanse (2001), Fiskeridepartementet (2001), Haug og Vaskinn (2003) og FHF og Innovasjon Norge (2005).

Hensyn tatt til ovennevnte forhold mener arbeidsgruppen en må legge til grunn et fangstuttak som reduserer bestanden av grønlandssel i Vestisen, men som samtidig ikke legger opp til store endringer i kvoter/fangstuttak fra år til år.

Arbeidsgruppen tar til etterretning at den felles NAFO/ICES' arbeidsgruppe for grønlandssel og klappmyss (WGHARP) har utviklet et rammeverk for føre-var forvaltning av selbestander. Rammeverket skiller mellom data-rike og data-fattige bestander. For data-rike bestander, som bestanden av grønlandssel i Vestisen for tiden er karakterisert som, er rammeverket bygget rundt fire referansepunkt. Disse er:

N_{\max}	Maksimal størrelse på bestanden
N_{70}	70% av maksimal størrelse på bestanden
N_{50}	50% av maksimal størrelse på bestanden
N_{lim}	30% av maksimal størrelse på bestanden

N_{70} og N_{50} er begge å betrakte som føre-vår punkter mens N_{lim} er å betrakte som et grensepunkt. WGHARP har ikke noe forslag til ressursuttak dersom en selbestand er større enn N_{70} . Bestanden anses da å være i god forfatning og forvalterne må i et slikt tilfelle kunne bestemme uttaket uavhengig av biologisk rådgiving. Men dersom bestanden er mindre enn 70% av maksimal størrelse foreslår WGHARP at kvoteuttaket må være så lavt at bestanden på sikt vil komme over N_{70} . Dersom bestanden er mindre enn 50% av maksimal størrelse, skal det årlige uttaket medføre at bestanden på forutsigbar sikt kommer over N_{70} . Og endelig –

dersom bestanden er lavere enn N_{lim} , altså mindre enn 30% av maksimal størrelse, bør bestanden fredes.

Den innebygde målsettingen i rammeverket til WGHARP er at selbestandene skal være på minst 70% av maksimal bestandsstørrelse, altså større enn N_{70} . Dette innebærer at WGHARP ikke anser N_{70} for å være et målpunkt. Fiskeridepartementet har tidligere (i 1999) bedt ICES om å beregne hvilken bestandsstørrelse som vil gi maksimalt vedvarende utbytte i antall dyr fra de ulike selbestandene. Et slikt målpunkt er imidlertid p.t. ikke beregnet av ICES, og forvaltningen kjenner derfor ikke til hvilken bestandsstørrelse som vil gi et maksimalt langtidsutbytte i antall dyr.

I mangel av dette, og med føringene som er lagt i Sjøpattedyrmeldingen der det sies at bestandene av sjøpattedyr skal forvaltes ut fra hensynet til andre ressurser i et økosystembasert forvaltningsregime, anser arbeidsgruppen N_{70} som det mest fornuftige målpunkt. Dette vil sørge for en reduksjon i selbestanden samtidig som bestanden er på et bærekraftig nivå. Det er ikke urimelig å anta at dagens bestandsnivå for grønlandssel i Vestisen (618,000 dyr) tilsvarer N_{max} . Med rammeverket utviklet av WGHARP vil den innebygde målsettingen dermed være å ha en bestandsstørrelse på 432,600 dyr (N_{70}).

Med et slikt utgangspunkt vil arbeidsgruppen foreslå følgende beskatningsstrategi:

2.1 Forslag til beskatningsstrategi

Det langsiktige bestandsmål for grønlandssel i Vestisen foreslås satt til 430,000 dyr. Avhengig av bestandsstørrelse settes den årlige totalkvote som følger;

Bestandsstørrelse (1+)	Årlig totalkvote
Større enn 430,000	2,0*likevektsfangst
Mellom 300,000 og 430,000	0,75*likevektsfangst
Mellom 200,000 og 300,000	0,5*likevektsfangst
Under 200,000	0 (fredning)

Ved bestandsnivå over 430,000 dyr skal den årlige totalkvote likevel ikke endres med mer enn 25% fra fangsten foregående år, mens en slik begrensning ikke gjøres gjeldende ved bestandsnivå under 430,000 dyr. Beskatningsmønsteret skal være som i de foregående år. Dette innebærer at 25% av fangsten skal bestå av 1+ dyr mens 75% av fangsten skal bestå av ungdyr.

Strategien bør evalueres av ICES med hensyn på om den er i tråd med føre-vår prinsippet.

3. Rammebetingelser for økt selfangst

Foruten høyere kvoteanbefalinger (se over) er det grunnleggende problemet for selfangsten mangel på lønnsomhet. Løsningene som har vært foreslått for å øke selfangsten kan grovt sett deles i to grupper:

- Verdiskapingen i selfangsten bør økes.
- Selfangsten bør subsidieres med finansielt tilskudd eller rettigheter i fiskeri.

Tiltak for å øke verdiskapingen i selfangsten har allerede vært gjenstand for en omfattende drøfting, se referanseliste. Vi skal derfor ikke utdype dette ut over at arbeidsgruppen anser det som grunnleggende at verdiskapingen i selfangsten er høyest mulig. Dette innebærer at støttetiltakene bør innrettes slik at fangsten er rettet mot dyr som gir høy fangstverdi.

Argumentet for å subsidiere selfangsten finnes i selens rolle som predator i økosystemet. Som nevnt over er ikke kunnskapsgrunnlaget godt nok til at en kan beregne gevinsten (gjennom økt fangst i fiskeriene) av å redusere selbestanden fra dens nåværende nivå. Selv om altså en

slik gevinst ikke lar seg beregne, mener arbeidsgruppen at en nedbygging av selbestandene vil bidra positivt til fiskebestandene, noe den øvrige fiskerinæring vil dra nytte av.

En sentral faktor vil være hvor mange fartøy den forannevnte beskatningsstrategi krever.

Dette vil bli drøftet først. Deretter drøftes to ulike typer rammebetingelser for å få iverksatt selfangsten.

3.1 Antall fartøy som bør delta i selfangsten

Som nevnt er arbeidsgruppen av den oppfatning at selfangsten må utføres med sikte på størst mulig verdiskaping av selve fangsten. Dette innebærer at selfangsten i stor grad bør fokusere på ungefangst (75% i henhold til beskatningsstrategien beskrevet under punkt 2.1).

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Snitt fangst pr fartøy:							
Østisen	6 357	5 200	4 696	5 298	-	3 502	5 012
Vestisen	7 096	3 410	3 339	3 780	3 687	2 748	1 734
Snitt fangst alle fartøyer	6 850	4 007	3 565	4 286	3 687	3 071	2 827

Tabell 1 Gjennomsnittlig fangst pr fartøy som deltok i selfangsten 2001 – 2006.

Tabell 1 viser at gjennomsnittsfangsten pr fartøy som har deltatt i Vestisen i perioden 2000 til 2006 har ligget på mellom 7,000 og 1,700 dyr, men antall turer og lengden på disse har variert. Høyeste samlede fangst ett av disse årene har vært på 14,000 dyr. Dersom en skal realisere en beskatningsstrategi med en årlig fangst opp mot nærmere 100,000 dyr (73,400 unger og 25,200 1+ dyr) må fangsttinningsraten opp på et helt annet nivå. Dette kan enten skje ved at antall fartøy i fangsten økes eller gjennom å øke fangsteffektiviteten til det enkelte fartøy.

Sjøpattedyrmeldingen tar utgangspunkt i at et moderne selfangstfartøy bør kunne fangste 10,000 dyr pr tur og gjennomføre to turer pr sesong, altså 20,000 dyr pr fartøy. Et slikt fartøy vil da være ca 3 ganger så effektivt som det selfangsten var i 2000 og 8 ganger så effektive som den var i 2005. Selv med en slik høy fangsteffektivitet ville det være behov for 5 fartøy for å gjennomføre en fangsstrategi som nevnt over.

Antall dyr som et fartøy vil kunne fange i løpet av en sesong vil også være begrenset av sesongens lengde, og det er derfor ikke urimelig om det er behov for flere fartøy enn 5 i Vestisen. Hvorvidt det i så tilfelle er behov for nybygg eller modifisering av enten tidligere selfangere eller fiskefartøy tar arbeidsgruppen ikke stilling til. Det sentrale er at aktuelle skuter kan utføre fangsten i henhold til målsettingene. Utover det vil det være forretningsmessige prinsipper som avgjør hvilke aktører som skal inn i selfangsten (herunder kostnad, kompetanse og evne til å gjennomføre oppdraget på en sikker måte).

Dersom fremtidige bestandsberegninger bekrefter det bestandsnivå som er nevnt foran vil altså en fangst i henhold til foreslått beskatningsstrategi innebære ca 100,000 dyr pr år i en nedbyggingsfase. Hensyn tatt til at fangstsesongen er kort og at en har som målsetting å øke verdiskapningen i selfangsten gjennom å ta vare på produktene fra denne, innebærer dette at en slik fangst vil kreve oppbygging av en stor fangstkapasitet. Dette vil kreve betydelige grunnlagsinvesteringer og i den grad fartøyene ikke kan utnyttes til andre formål resten av året vil dette bli meget dyrt. Deler av fangstkapasiteten kan også bli overflødig etter nedbyggingsperioden er over.

En står derfor overfor et strategisk valg med hensyn til antall fartøy som er nødvendig i selfangsten. En oppbygging av en stor fangstkapasitet kan bidra til en rask nedbygging av bestanden, men dette vil samtidig være meget kostnadskrevenende. En lavere fangstkapasitet vil naturligvis senke kostnadene, men det vil da være større risiko for at en ikke klarer å fangste særlig utover likevektsnivå og dermed heller ikke klarer å redusere selbestandene.

Arbeidsgruppen legger vekt på nødvendigheten av å øke selfangsten. Om en av hensyn til kostnadene med dette velger en fangstkapasitet (antall fartøy) som er lavere enn det vårt forslag til beskatningsstrategi tilsier, innebærer dette bare at en går saktere mot målet.

3.2 Kvotebonus i andre fiskeri

I Stortingsmelding.nr 27 om Norsk Sjøpattedyrpolitikk går en inn for at kvotebonus skal kunne tildeles fartøy som driver fiske i kombinasjon med selfangst. Kvotebonus kan ytes i form av nytildelinger av fisketillatelse (konsesjonsbelagte eller deltakerregulerte fiskerier) eller økte kvoter i fiskerier hvor de aktuelle fartøyene allerede har konsesjon/adgang.

Deler av arbeidsgruppen pekte på at kongekrabbe utenfor territorialgrensen i området fra Russergrensen til 26 grader østlig lengde kan være et alternativ i så måte. Sametinget signaliserte imidlertid motstand mot dette.

Fordelen med en kvotebonus i forhold til årlige subsidier ligger i langsiktigheten. Denne langsiktigheten vil være viktig for aktører som ønsker å investere i selfangstfartøy. For øvrig pekte flere representanter i arbeidsgruppen på de praktiske problemene med å gi kvotebonus til fartøy som deltar i selfangsten;

Deltakelse

Når det gjelder spørsmålet om fremtidig deltakelse i selfangst, vil det være naturlig å vurdere fartøy som tidligere har deltatt i fangst. I tillegg kan fartøy som ikke tidligere har deltatt i fangst være potensielle deltakere. Det foreligger p.t. ikke en konsesjonsordning for selfangst og spørsmålet om deltakelse vil følgelig kunne by på store organisatoriske utfordringer.

Kvotegrunnlag

Med mindre kvotebonusen kan hentes fra "nye" fiskerier hvor kvotene ikke allerede er fordelt, vil den måtte tas fra tradisjonelle fiskerier. Det er ulikt syn i fiskerinæringen på hvilke fiskeri kvotebonusen kan hentes fra, se email fra Sametinget og brev fra Fiskebåtredernes Forbund (begge vedlagt). Det vil med andre ord være organisatorisk krevende å fastlegge fra hvilke fiskeri kvotebonusen skal hentes.

Varighet og vilkår

For å ivareta hensynet bak kvotebonusordningen, nemlig å stimulere til økt fangst, må fangsten gjennomføres før bonusen kan benyttes. Vanskelige fangstforhold kan imidlertid bidra til at en ikke makter å ta fastsatt antall dyr, og vilkårene for når en skal gi kvotebonus vil derfor måtte avklares på forhånd.

Som nevnt er hensikten med kvotebonus at en skal redusere predatorpresset på andre fiskebestander slik at disse kan vokse og gi opphav til økt fangst. Det vil imidlertid være slik at både effekten av selfangsten vil være usikker samtidig som fiskebestander av naturlige årsaker vil variere. I perioder hvor kvotegrunnlaget i andre fiskeri er lavt vil en forvente at kvotebonusordning i selfangsten vil komme under press.

Økonomisk effektivitet

Selfangst og fiskeri er i utgangspunktet to forskjellige næringer, med ulike krav til fartøy og kompetanse. Dette gjenspeiler også mannskapssituasjonen om bord på fangstfartøyene, hvor deler av mannskapet ikke har fiskerifaglig bakgrunn. Mange av de nåværende selfangere har imidlertid annen næringsutøvelse og fritidsaktiviteter knyttet til jakt og fangst. Av fartøy som har deltatt i selfangsten de seinere år er det også bare ett som driver både selfangst og fiskeri. Dette kan være et signal om at kombinasjonen fiskeri og selfangst ikke er økonomisk regningssvarende. En ordning med kvotebonus forutsetter imidlertid at de deltagende fartøy driver fiskeri og selfangst i kombinasjon selv om dette ikke nødvendigvis er optimalt verken med hensyn til valg av fartøy, mannskap på fartøyet eller økonomien i selskapet.

3.3 Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst

Som et alternativ til kvotebonus drøftet arbeidsgruppen en avgiftsfinansiert selfangst. En slik modell forutsetter at det legges en årlig avgift på det ordinære fisket og at denne avgiften anvendes til å støtte selfangsten. Deler av arbeidsgruppen viste til at det er et samfunnsansvar å få iverksatt økt selfangst, og mente følgelig at Staten burde finansiere tiltaket. Et tredje alternativ vil være en samfinansiering mellom næring og myndigheter. Modellen kunne vært organisert som følger:

1. Det legges en årlig avgift på førstehåndsomsetning av fisk. Hvis denne avgiften er på 0.5% av fangstverdien vil den, med en årlig fangstverdi på 10 milliarder kroner, gi et avgiftsgrunnlag på 50 millioner kroner.

2. Det opprettes en stiftelse som får i ansvar å forvalte midlene. Redere som ønsker å delta i selfangsten søker stiftelsen om langsiktig finansiell støtte til deltakelse. Basert på en spesifisering av hvordan selfangsten skal gjennomføres (utøvelse, fangstmønster og ivaretagelse av kvaliteten på produktene) avgjør selskapet som forvalter midlene hvem som skal drive selfangst.

3. Det opprettes et styre for stiftelsen med representanter for næring, forskning og forvaltning. Styret utarbeider spesifiserte retningslinjer for utøvelse av fangsten, og får ansvar for at fangsten gjennomføres i henhold til disse retningslinjene.

4. I den grad midlene ikke anvendes vil de bli tilbakebetalt til fiskerne.

Spørsmålet om å delegere vedtakskompetanse til en stiftelse vil imidlertid bero på en tolkning av den aktuelle lovhjemmelen, som i dette tilfellet vil være lov 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven). Myndighet til å fatte vedtak etter denne loven er i utgangspunktet tillagt Fiskeri- og kystdepartementet, og senere delegert til Fiskeridirektoratet. Arbeidsgruppen tar ikke stilling til om det foreligger hjemmel til å delegere relevant myndighet til en stiftelse. Et alternativ vil imidlertid eventuelt være at en stiftelse/nemnd får adgang til å gi innstilling etter linjer som skissert ovenfor, til kompetent forvaltningsmyndighet.

3.4 Forskning og overvåking

Sjøpattedyr har generelt en langt lavere veksthastighet enn våre kommersielt utnyttede fiskebestander, og ungeproduksjonen kan år om annet bli sterkt redusert grunnet naturlige årsaker. I de senere år, der fangsten av grønlandssel i Vestisen har vært på et så lavt nivå at den ikke har påvirket bestandens størrelse kan en si at behovet for forskning har vært begrenset.

I den beskatningsstrategi som er foreslått over er hensikten å påvirke bestandens størrelse. En slik beskatningsstrategi setter helt andre krav til forskningsbasert kunnskap om bestandens størrelse og langsiktig avkastning enn dagens forvaltning. For at en skal følge den strategi som er foreslått må bestanden også kunne karakteriseres som "data-rik". Dette setter høye krav til bestandsovervåking.

4 Konklusjon

Arbeidsgruppen har drøftet tiltak som kan iverksettes for å øke fangsten av grønlandssel i Vestisen. Tiltakene er skissert på et overordnet strategisk nivå, men det vil være behov for en avklaring av om Fiskeridirektøren kan støtte disse før en eventuelt går videre med hensyn til utarbeidelse av mer konkrete retningslinjer for fangsten.

Arbeidsgruppen er i så henseende enig om følgende;

Bærekraftig fangst

- Fangstkvoter bør følge en på forhånd fastsatt fangststrategi. Strategien bør evalueres av ICES med hensyn på om den er i tråd med føre-vår prinsippet.
- En økt selfangst vil kreve bedre forskningsbasert kunnskap om bestandens størrelse og fremtidige avkastningsmuligheter.

Høyest mulig fangstverdi

- Fangsten av grønlandssel i Vestisen må rettes mot dyr som gir høyest mulig verdiskaping. Den tradisjonelle fordeling av fangsten på 75% ungdyr og 25% 1+ dyr bør opprettholdes.
- Fartøyene må være moderne og ha mulighet for å ta vare på produktene fra selfangsten.

Langsiktig avgiftsfinansiert selfangst

- Heller enn å benytte kvotebonus som et middel til å bedre lønnsomheten i selfangsten, vil arbeidsgruppen foreslå bruk av avgifter. Deler av arbeidsgruppen mener avgiften kan legges på førstehåndsomsetning av norsk fiske, mens deler av arbeidsgruppen mener det er et statlig ansvar å finansiere økt selfangst.

Administrasjon av fangsten

- Arbeidsgruppen foreslår at det opprettes en stiftelse som forvalter avgifter eller overføringene fra stat. Stiftelsen vil ha som ansvar å inngå avtale/kontrakt med fartøy som kan drive selfangst i henhold til en gitt kravspesifikasjon.
- I den grad midlene blir stående ubenyttet tilbakeføres de fiskerne/stat.

Referanser

Angelsen (1996). Rapport. Regelverksbeskrankninger i selfangstnæringen. Høgskolen i Bodø.

Bedriftskompetanse (2001). Strategier og tiltak for utvikling av en lønnsom selnæring.

Fiskeridepartementet (2001). Strategier og tiltak for utvikling av en lønnsom selnæring.

Fiskeri og kystdepartementet. 2003-2004. Norsk sjøpattedyrpolitikk. Stortingsmelding nr 27.

Fiskeriforskning (1997). Selfangsten. Tiltak for å bedre lønnsomheten. Rapport 9/1997.

Haug, T., og Vaskinn A. 2003. Prospects for future sealing activities in the north Atlantic. Norwegian – Russian Workshop, SevPINRO, Archangelsk, Russia, 7 September 2003.

Haug, T. 2005. Fangst og reguleringer av ishavssel. Notat til Sjøpattedyrrådets møte, Bergen 8-9 november 2005.

Fiskeri og Havbruknæringens Forskningsfond og Innovasjon Norge: Økt selfangst I Vesterisen og Østisen inklusive Kvitsjøen. Oppsummerende rapport fra arbeidet med delprosjekter under Selprosjektet 2004.

Senja Maritime Kompetanse (2000). Prosjektrapport: "Videreutvikling av norsk selfangst". Industriell slaktelinje, fangsteffektiviserende tiltak, miljøgifter, næringsinnhold og kvalitet.

Skrevet ut av: per sandberg

Tema: Ad. Arbeidsgruppe vedrørende "Økt satsing på fangst av sel"
Fra: /RFC-822=inge.arne.eriksen(a)samediggi.no/PRMD=internet/ADMD=internet/C=no/DD.RFC-822=inge.arne.eriksen@samediggi.no;P=internet;A=internet;C=no;

Ant. mottakere: 2
Ant. dokumenter: 2
Viktighet: Normal
Prioritet: Normal
Gradering: Ingen
Mottatt: 21.02.2006 09:10:33

Dokumenter:

HTML fil	UNKNOWN.BIN	8859.1	896
		File	3569

Arbeidsgruppen

Sametinget vil komme med følgende innspill i arbeidsgruppen når det gjelder hvordan man skal få økt lønnsomheten i selfangstnæringen slik at den kan være på et tilfredstillende nivå gjennom endring av rammebetingelsene:

- 1 Sametinget går imot å slippe selfangstfartøylene inn i fiske etter kongekrabbe øst for 26 gardar Ø.
- 2 Sametinget går inn for at man i en periode på 3-5 år øker satsingen på næringen ved hjelp av økt statlig tilskudd, og at dette brukes til:
 - a) Økt tilskudd til fangst av sel både i øst- og vestisen og på kysten .
 - b) Gi midler til opplæring, bearbeiding og produksjon av selprodukter (kjøtt, skinn, spekk, o.l.).
 - c) Synliggjøre norsk selfangst og selprodukter både nasjonalt og internasjonalt.

Sametinget ønsker å få oversendt referatet fra arbeidsgruppemøte.

Godt møte

mvh. Inge Arne Eriksen